І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 32. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го ЛЮТОГО 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 18, 1958 No. 32. VOL. LXV.

ПРЕЗ. АЙЗЕНҐАВЕР ЗА ПОШИРЕННЯ ВЛАДИ ГОЛОВИ ОБ'ЄДНАНИХ ШЕФІВ ШТАБУ

Вашингтон. — Як повідомляють з Білого Дому, през. Айзенгавер поставився прихильно до плянів поширити владу і комепетенції голови об'єднаних шефів штабу, що ним тепер є ген. Натан Ю. Твайнінґ. Президент висловив свою згоду взяти ці пляни під розгляд і зробити всі потрібні заходи для їх здійснення. Під сучасну пору голова об'єднаних шефів штабу є на ділі офіцером, що проводить нарадами керівників окремих збройних сил і координує їх рішення. Згідно з новими плянами, переданими під розгляд Президента, голова об'єднаних шефів штабу мав би право висловлювати своє вето в поодиноких справах, зокрема тоді, коли немає одностайности в поглядах і рішеннях шефів штабу. Водночас із цим на розгляд Президента передано плян поширення компетенцій секретаря оборони, зокрема в тому напрямку, щоб він міг диспонувати самостійно призначеними для його ресорту бюджетовими сумами і в разі потреби передавати асиґновані для такого чи іншого командуваня збройних сил суми для використання іншій збройній силі. Такі уповноваження мав Президент вже декілька разів у минулому, і востаннє звернувся він до Конґресу за повним уділенням цих повновластей на бюджетовий рік, що починається з днем 1 липня 1958. Уповноваження диспонувати свобідно грішми, призначеними для окремих збройних сил без спеціяльної апробати Конґресу, поширило би виконну владу секретаря оборони і дало б йому можливість вирівнювати конкуренцію між поодинокими командуааннями і впливати на розвиток і продукцію нових родів зброї. През. Айзенгавер рахується з тим, що плян поширення бюджетових уповноважень секретаря оборони викличе опоцію з боку Конґресу і тому, вже заздалегідь, він мав би запропонувати обмеження цих уповноважень в тому напрямку, щоб секретар оборони був зв'язаний висотою диспонованих сум, значить, щоб не мав права передавати іншим збройним силам бюджетових асиґнувань понад дозволену йому суму. Пляни щодо поширення влади голови об'єднаних шефів штабу і поширення бюджетових уповноважень секретаря оборони були опрацьовані дорадниками секретаря оборони МекЕлроя, що працюють під проводом Чарлза А. Куліджа.

Айзенгавер про познаки поліпшування економіки

Томасвілл, Джорджія. — Президент Айзенгавер заявив, що бачить познаку поліпшування економіки в тому, що в місяці січні збільшилося число тих, які вносять прохання про забезпечення своїх новобудованих домів. Президент склав цю заяву на основі звіту адміністратора Будівельної Фінансової Аґенції Алберта Кола. Секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті звернув увагу журналістів і на те, що і статистичне бюро праці повідомило минулого тижня про збільшений рух в будівельному промислі. — Президент Айзенгавер не може грати в ґольфа ані полювати на перепелиці, тільки сидить в кімнаті і грає в бриджа. І в Джорджії обнизилася температура і був мороз.

Найближчі 50 днів важливі в боротьбі проти економічної затримки

Вашингтон. — В урядових колах гадають, що найближчі 50 днів будуть дуже важливі в боротьбі проти економічної затримки, бо в тому часі створиться відповідний психологічний натиск на консументів і підприємців, від якого залежний буде дальший розвиток економіки. Урядові кола приготовані на те, що „некорисні економічні вісті" будуть появлятися десь до 1-го квітня цього року. Якщо б вони продовжувалися і після того дня, то уряд тоді негайно запропонує заходи для припинення економічної знижки. Можливо, що Конґрес зробить це вчасніше. Деякі провідні урядовці не є вдоволені з того пляну, який запропонували демократичні сенатори для поборювання господарської кризи. Колишній головний економічний дорадник Президента д-р Артур Ф. Бирнс в Ню орку заявив, що передбачення Айзенгавера про поліпшення економіки вже в березні цього року не є основане на економічних фактах, і тому треба конче урядової акції для того, щоб економіка знову почала йти вгору. В справі зменшення податків від прибутку то і урядові кола і демократичні члени Конґресу однозгідно заявляють, що треба б зменшувати податки тільки тому, щоб збільшити купівельну силу населення.

Фльота будує три атомові підводні човни з ракетами „Поляріс"

Вашингтон. — Секретар фльоти повідомив, що будуться три нові атомові підводні човни, які будуть озброєні керованими ракетами „Поляріс". Це будуть найбільші підводні човни в історії, 380 стіп довжини, 33 стопи ширини і 5,600 тоннажу. (Підводний чоатомовий човен „Навтілюс" є на 320 стіп довгий, 30 стіп широкий і має 3,180 тонн посмности). Ці три атомові підводні човни мають бути готові до 1960 року. Два човни будує Корпорація „Дайнемікс" в Кротоні, Коннектикат, а третій „Мер Айленд Невел Шип'ярд" в Каліфорнії. Кошти першого підводного човна з ракетою „Поляріс" мають виносити від 105 до 110 мільйонів долярів, а дальші мали б коштувати від 85 до 90 мільйонів долярів.

● **Чеські комуністи** засудили мешканця Західнього Берліну Оскара Каваллю на 25 років в'язниці за „шпигунство" на користь ЗДА, а кол. високого урядовця чеського міністерства копалень Катіля Германа за видачу Каваллі „дуже важливих інформацій" — на кару смерти.

Стассен зрезиґнував, щоб кандидувати на губернатора Пенсилвенії

Томасвілл, Джорджія. — 15-го лютого президент Айзенгавер прийняв резиґнацію свого окремого асистента в справах роззброєння Гаролда Е. Стассена. В листі до Стассена Президент заявив, що „щиро жалує його відходу з урядової служби після 5-ти років праці". Айзенгавер дякував Стассенові за те, що так енерґійно й віддано працював на становищі, і що відкрито виявив свої погляди на проблеми, які були в колі заінтересувань їх обох. Стассен згадав у своєму листі до Президента, що відходить з урядової служби тому, щоб на новому становищі губернатора Пенсилвенії, про яке хоче старатися під час цьогорічних виборів, більше причинитися до справи тривкого миру, вияснюючи його справу виборцям під час виборчої кампанії. Президент висловив надію, що „Стассен зможе ще багато зробити для нашої країни", маючи за собою такий великий досвід в адміністраційній, військовій і державній службі. — Одночасно повідомляють із Филаделфії, що провід Республіканської партії не є вдоволений з того, що Стассен хоче кандидувати на губернатора. Голова Стейтового Республіканського Комітету Джордж І. Блум сказав, що проти Стассена є велика опозиція, але Стассен свідомий того і заявив, що „нарід вирішить, хто має бути кандидатом.

Померла відома суфражистка Крайстейбл Пенкгирст

Санта Моніка, Каліфорнія. — 13-го лютого померла тут у віці 77 років відома колись в цілому світі засновниця організації за здобуття жіночих правв Англії Крайстейбл Пенкгирст. Ціла родина Пенкгирстів: батько д-р Ричард, мати Еммелін та дві їхні доньки Крайстейбл і Сильвія започаткували більше як 50 років тому боротьбу за те, щоб жінки мали такі самі політичні права як і чоловіки. Заснована ними організація називалася „Жіноча Соціяльна і Політична Унія". Жіночі члени цієї організації послуговувалися терором для осягнення своїх цілей, і тому були часто заарештовувані поліцією. Мати покійної вибила вікна прем'єрові міністрів Г. Г. Асквітові, а Крайстейбл перешкаджала в промові англійському міністрові закордонних справ Ед. Гресві. Вона була першою жінкою в Англії, що здала екзамени на адвоката, хоч і не могла виконувати цього фаху. В 1918 році англійські жінки здобули політичні права, а 1936 року король Юрій V надав їй титул „Жіночого Командента Ордену Англійської Імперії". Від 20-их років вона проживала в ЗДА, працюючи як євангелицька проповідниця. Вона є авторкою кількох книжок, головним чином релігійного змісту.

Половина стейтів вкрита снігом; рекордовий мороз в центральних і східних районах

Ню Йорк. — При кінці минулого тижня, це значить 15 і 16-го лютого, падав сильний сніг, який вкрив густою поволокою майже половину стейтів на сході цієї країни. В деяких районах нападало снігу на 42 цалі, сніговії бушували на схід від ріки Міссіссіпі аж до стейтів Нової Англї. Хвиля холодного повітря надійшла з півночі і спричинила обниження температури до рекордового стану в цьому році. Найнижча температура була в Атлантику, Айова, де термометер показував 33 ступні нижче зера. Сніговії і холод спричинили смерть кількох десятків осіб. Засипані снігом автостради, і в деяких місцях є припинений автовий рух. В деяких місцевостях не було навчання в школах в понеділок 17-го лютого. Федеральні урядовці у Вашинґтоні, стейтові працівники в Олбані, Н. Й., та робітники в деяких фабриках також не працювали в понеділок. В деяких околицях оголошено стан крайньої необхідности. В повіті Вейн, Па., засипані снігом фармерські райони, яким поживу доставляють при допомозі гелікоптерів. У столиці коло Білого Дому нападало 14 цалів снігу. Холодне повітря обійняло всі стейти від Флориди до Мейну. На Флориді температура впала була до 20 ступнів, в Нешвіллі, Теннессі до 3-ох ступнів, в Атланті, Джорджія — 14 ступнів. Південний Захід і Захід мав нормальну температуру. В Каліфорнії і Ореґоні пополуднева температура виносила понад 70 ступнів.

ПІСЛЯ 28 ГОДИН СНІГОВІЇ

Сніговії, що лютували на протязі суботи й неділі, спинили здебільша всю автову комунікацію. На фото: унерухомлені авта на шляху до Ню Йорку.

ДВА КОРОЛІ ОБ'ЄДНАНОЇ ДЕРЖАВИ

Король Іраку Файсаль (ліворуч) і король Йорданії Гуссейн після підписання договору про федерацію їхніх держав.

Арабський світ і Захід вдоволені федерацією Йорданії і Іраку

Аман. — Не тільки в Йорданії і Іраку з їхніми столицями Амманом і Баґдадом мешканці захоплені проголошенням між тими двома державами спільної держави під назвою Арабська Федерація, але й за кордоном цей акт стрінувся з дуже прихильними і поважними відгуками. В офіційній проклямації з п'ятниці 14 ц. м. підкреслюється 12 точок, з яких найважливіші такі: Йорданія і Ірак зберігають свою незалежність із своїми дотеперішніми володарями; вони творять спільну державу Арабська Федерація з королем Іраку Файсалем на чолі, та королем Гуссейном, як його заступником; міжнародні договори, підписані до цього часу будь-котрою з тих держав, зберігають надалі свою силу (отже Ірак не виступає з прозахідньго Баґдадського пакту); внаслідку дальших дискусій і переговорів має бути переведена уніфікація внутрішнього законодавства, закордонної політики, валюти, скасування всіх внутрішніх мит і введення одностайного шкільництва, як теж одностайної армії; крім автономних парляментів і урядів, буде вибраний центральний парлямент і центральний уряд, при чому в центральному парляменті обидві країни матимуть по рівній кількости репрезентантів, хоч Йорданія куди менша за Ірак.

ЗДА дають Польщі 98 мільйонів кредиту

Вашингтон. — 15-го лютого представники ЗДА і комуністичної Польщі підписали договір про теє, що ЗДА дають Польщі економічну допомогу в формі кредиту в сумі 98 мільйонів долярів. Згідно з цим договором ЗДА мають продати Польщі: 1. З своєї харчової надвишки фармерських продуктів вартости 73 мільйонів долярів. Польща заплатить за ці харчі польськими злотими. В цій сумі є і 6,700,000 долярів — як заплата за перевіз океаном цих харчів. — 2. Поширення американського кредиту Польщі на дальші 25 мільйонів долярів на закуп сирівців і машин для консумційного промислу та медичного влаштування. Це вже друга економічна допомога Польщі, підписана навіть не впродовж одного року. Минулого літа ЗДА дали були Польщі подібний кредит в сумі 95 мільйонів долярів. Польща домагалася торговельного кредиту на суму 200 мільйонів долярів. Через кілька тижнів почнуться нові переговори про продаж американських харчів Польщі. За польські злоті ЗДА будуть утримувати свою амбасаду у Варшаві.

Зникли два літаки з 48 особами

Сеуль, Корея. — В неділю 16-го ц. м. американського часу (в понеділок — далекосхіднього) корейський пасажирський літак, який віз 32 особи й летів з міста Пусану до Сеулю, столиці південної Кореї, пільотований американцем, Вілсоном П. Гоббсом із Каліфорнії, скрутив над Сеулем на північ і полетів до комуністичної Північної Кореї. Коли він не прибув в означеному часі, почались пошуканки за ним, але американське військове командування ствердило, що військова радарна станція стежила була за летом того літака. Злогадуються, що між пасажирами були, мабуть, комуністи які підчас лету під терором примусили пільота полетіти до комуністів. Між пасажирами були м. і. один американський полковник, шеф інформаційної аґенції південно-корейського летунства, один південно-корейський парляментарний посол і — з чужинців — одно німецьке подружжя. Командування військ Об'єднаних Націй в Кореї зажадало від комуністів звороту того літака і пасажирів. — В тому самому дні в Европі зник американський транспортовий літак, який летів з летовища Рамштайн-Ляндештуль в Німеччині до Істанбулу. Він набрав пальне в Неаполі і подав ще вістку, що летить в сторону Риму, але до Риму не долетів. Злогадуються, що летючи в сторону Атен перехопили його комуно-албанські літаки й примусили осісти в Альбанії, як це вже двічі сталося в останньому часі, з одним англійським та одним американським літаками. На тому літаку було 16 осіб.

ФРАНЦІЯ І ТУНІСІЯ ПОГОДИЛИСЬ НА ПОСЕРЕДНИЦТВО ЗДА

Об'єднані Нації. — Гострий конфлікт між Францією та Тунісією з приводу збомбардування французькими літаками туніського містечка Сакет-Сіді-Юссеф над альжирським кордоном, при чому згинуло 68 цивільних тунісців, — дещо злагіднішав. Сталось це після того, як обидві сторони виявили деякі примирливі жести. Французький міністер закордонних справ Християн Піно признав у парляменті, що ані прем'єр Фелікс Ґаяр, ані він, Піно, ані міністер для справ Альжиру Лякост не знали про плян збомбардувати назване прикордонне туніське містечко і що полковник, який дав цей приказ, виправдувався, що він був переконаний, що це була звичайна військова операція в межах компетенцій військового командування. Французький уряд погодився заплатити відшкодування за пошкодження цивільних будинків, як також родинам убитих і раненим. З другого боку, туніський уряд мовчки прийняв до відома постачання харчів французьким ґарнізонам на території Тунісії, що їх туніське військо і поліція відрізали від зовнішнього світу. Врешті французький уряд погодився, щоб З'єдинені Держави Америки прийняли на себе посередництво в цьому конфлікті, хоч застерігся, що під посередництвом не треба розуміти арбітражу (вирішення справи арбітром). Тому, що Тунісія зголосила була формальну скаргу проти Франції перед Раду Безпеки Об'єднаних Націй за „аґресію", а Франція з свого боку зголосила контрскаргу проти Тунісії за активне помагання альжирським партизанам і терористам у війні проти Франції, то західня дипломатія, в першу чергу американська, вживає заходів, щоб обидні названі держави взагалі відкликали свої скарги, або бодай погодились відразу на резолюцію, яку можна би перевести без попередньої дискусії. Західні країни не хочуть давати Совєтам нової знаменитої нагоди для використання терену Ради Безпеки для своєї пропаґанди, що напевне сталось би, бо саме в цьому місяці головою Ради Безпеки є совєтський делеґат Аркадій Соболєв. Туніський президент Габіб Бурґуїба заявив, що Тунісія не заскаржила справи до Ради Безпеки задля самої присмности процесування, — і тому все ще існує надія, що завдяки американському посередництву вдасться поладнати конфлікт поза Об'єднаними Націями, дармащо засідання Ради Безпеки ОН у цій справі призначено на вівторок 18-го ц. м. Тунісія додатково зголосила скаргу проти війни на території Альжиру, як небезпечної для загального миру. Справа настільки важлива, що державний секретар Джан Фостер Доллес перервав свій 2-тижневий відпочинок і вернувся до Вашингтону.

В ІНДОНЕЗІЇ СТВОРИВСЯ ДРУГИЙ УРЯД — ПРОТИ ІСНУЮЧОГО РЕЖИМУ

Акарта. — Після того, як в суботу минув 5-тижневий речинець ультиматуму опозиціоністів до теперішнього режиму президента Сукарна, ці останні проголосили створення власного самостійного уряду в Падангу на Суматрі. Факт створення нового уряду подав перший до відома військовий командант центральної Суматри, полк. Ахмад Гуссейн, один із чотирьох високих старшин індонезійської армії, що їх центральний уряд формально виключив з армії в минулу середу, не маючи, зрештою, сили, перевести цю свою постанову фактично в життя. Прем'єром нового уряду став лідер мусулманської партії д-р Сіяфруддін Правіранеґара, кол. міністер фінансів. Міністром закордонних справ став полк. Сімбольон, а міністром внутрішніх справ полк. Дямбек — обидва виключені з армії центральним урядом старшини. У проклямації нового прем'єра сказано, що як тільки президент Сукарно відмовився від своєї системи „керованої демократії", яка промощує шлях комуністам до влади, і покличе новий центральний уряд під проводом д-ра Гатти або султана Бувоно — відомих в Індонезії антикомуністичних лідерів — то уряд на Суматрі розв'яже себе. — Центральний уряд Дюанди заявив, що „ворохобники" ізольовані й ніхто їх не підтримує, однак західні кореспонденти в Індонезії стверджують, що цей новий уряд користується великими симпатіями в широких колах громадянства, обуреного щораз більшими впливами комуністів завдяки протекції президента Сукарна. Цей останній вернувся в минулу неділю до Якарти з Японії. Проте у своїй першій публічній промові він оминав згадки про ці драматичні внутрішні події і подякував тільки урядові і т. зв. Державній Раді за виконування їх обов'язків під час його неприсутности в країні, коли він був відвідував 9 чужих держав. Признання для державної ради викличе — твердять часописи — нове огірчення в опозиційному таборі, тому, що та державна рада — це саме тіло, покликане Сукарном для „керування демократією" і є в ній також 12 комуністів та їх поплентачів.

В АМЕРИЦІ

● **о. Вілім Цецеля,** провідник 20,000 хорватських еміґрантів в Австрії, які залишили Юґославію з релігійних і політичних причин, прибув до ЗДА, щоб шукати тут матеріяльної допомоги. Отець Цецеля заявляє, що з економічної допомоги ЗДА в Юґославії користає найбільше комуністична партія.

● **Новонароджений хлопчик** Маргарети Ліов у Мілвокі прибув до шпиталю скоріше від своєї матері. Він народився під час їзди до шпиталю в авті, і тим самим автом поїхав до шпиталю, а його матір мусіли переносити до санітарного амбулянсу.

● **Новий совєтський амбасадор в ЗДА Михаїл Меншіков,** як і його головний шеф Нікіта Хрущов, купує собі одежу в Італії. Репортери підглянули, що капелюх, у якому явився Меншіков до Білого Дому, італійської марки „Борсаліно".

● **Фундація Томаса Пейна** в Ню Йорку у переведеному нею „контесті" признала перше місце англійському філософові Бертрандові Расселеві за те, що він багато „причинився до виявлення вільної думки", написавши книжку „Чому я не християнин". Очевидно, в тому напрямі ще більші „заслуги" мають безбожники, і їм по праву належалося б перше місце в „контесті".

● **Шкільна Рада в Геллупі,** Ню Мексіко, дозволила учителям застосовувати фізичні кари супроти учнів, але з застереженням: щоб учитель не був розгніваний і щоб при цьому був свідок. У перших трьох клясах дітей, які заслуговують на кару, дозволено бити рукою, а в старших клясах лінійкою.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Дев'яті Літні Курси Українознавства у Манітобському університеті** відбудуться в місяцях липні й серпні цього року в літній школі Манітобського Університету у Вінніпеґу. Передбачені два кредитовані курси, нижчий і вищий. З них один призначений зокрема для вчителів української мови в державних і приватних школах Канади. Курси будуть окремо проголошені у списку викладачів літньої школи Манітобського університету.

● **Редактор і видавець журналу і видавництва „Київ" Богдан Романенчук** одержав ступінь доктора філософії в Пенсилвенському університеті, Відділ „Слов'янські і Балтійські Студії", у Филаделфії дня 8-го лютого 1958. Він написав дисертацію п. н. „Модерністичні напрямки в українській літературі".

● **Інж. Володимир Качор,** що закінчив студії у Львівській Політехніці, осягаючи диплом інженера у ділянці машинобудівництва та енерґетики — після приїзду до Америки, як новий іміґрант, почав працю у відомій фірмі Вестінґгавс. Завдяки своїй кваліфікації та фаховій праці здобув довір'я і признання у інженерському Відділі. Тепер призначено його на відповідальний пост інженера-конструктора для турбін великої потужности.

● **Пленум правління Спілки художників Української ССР** відбувся в Києві в днях 15—17 січня ц. р. З доповіддю в першому дні пленуму виступав голова правління цієї спілки М. Г. Дерегус. Водночас із пленумом була відкрита виставка праць українських малярів і різьбарів.

● **Відома нюйоркська бейзболова дружина „Синіс"** заанґажувала за 30,000 долярів річної платні Михайла Треша, мол., батько і мати якого є українці.

У СВІТІ

● **Англійська палата громад** затвердила 305 голосами проти 251 реформу палати лордів про скасування дідичного права лордів засідати у вищій палаті парляменту, і про допущення до палати лордів, з досмертним титулом і досмертними правами, також жінок. У цій справі палата громад має перевести ще одно т. зв. читання законопроєкту (голосування), після чого закон підпише королева. Це буде одна з найрадикальніших реформ в Англії, прив'язаній до її давніх традицій.

● **Міська рада в японському місті Гірошіма** одноголосно прийняла резолюцію протесту проти зробленої минулого тижня заяви кол. президента Гаррі Трумана, про те, що він не жалує свого наказу, за яким в серпні 1945 року скинено перші атомові бомби на Гірошіму й Наґасакі. В японській резолюції Трумансві закидається „повну відсутність совісти".

● **Винстон Черчилл і Конрад Аденауер** — обидва понад 80-річні державні мужі, з них Аденауер усе ще в активній державній службі, а Черчил у стані спочинку, зустрілись в Монте Карльо, куди обидва втекли від морозів і сніговій. Який був зміст їхніх довгих розмов — невідомо. Найбільші часописні видавництва заплатили б за текст цих розмов величезні гроші!

● **Марокканський король Мохаммед V** наказав молитися по всіх мошеях його країни за спокій душ мусульман, убитих французькими бомбами в туніському містечку Сакет-Сіді-Юсеф. Мохаммед V проголосив повну солідарність Марокко з Тунісією у її конфлікті з Францією.

● **В Єрусалимі** велика юрба демонструвала проти проєкту збудувати публічний басейн, в якому могли б купатися жінки і чоловіки. Пожежна сторожа прийшла з допомогою поліції і струями холодної води розігнала демонстрантів. Серед поліціянтів і демонстрантів є ранені. Цікаво, що з-поміж демонстрантів було чимало юнаків, членів право - релігійних жидівських організацій.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КЛОПІТ З СОЮЗНИКАМИ

Відкинувши політичну філософію ізоляціонізму і приназнавши замість неї доктрину про „взаємозалежність" інтересів Америки і інтересів решти світу, у практичному стосуванні цієї доктрини ЗДА мусять здобувати союзників, оточувати себе ними, розраховувати на них. Звідсіль — система колективних пактів безпеки.

Однак ця система, у теорії правильна й логічна, в практиці вимагає надзвичайно великої і постійної натуги, щоб зберегти її сукупною, себто, щоб існуючі союзні бльоки не розліталися. Це не значить, що тільки у вільному світі раз-у-раз з'являються розколини, а в комуністичному — ідеальна гармонія. Різня на Мадярщині, бунт Гомулки, щораз нові „чистки" включно з минулотижневою у Східній Німеччині — це аж надто відомі прояви ферменту, який ставить під поважний знак запиту бойову вартість сателітних армій в „суцільному" бльоку так званого Варшавського пакту під совєтською командою. Але Совєти, як лідер цього бльоку, здавлюють усі порухи непослуху — танками, або чистками під тиском погроз, про що не може бути мови збоку З'єдинених Держав. Варшавський пакт і союз СССР з комуністичним Китаєм — це бльоки, продиктовані Москвою і радше легальне оформлення раніш існуючого фактичного стану слухняности всіх „союзників" супроти Москви, а західні альянти — це дійсно свобідна воля свобідних держав, що для них єдиним критерієм є їхній власний інтерес.

Ось тут і починається клопіт. Яких 40 союзницьких та приятельських договорів із різними країнами — це не тільки включення тих країн у сферу сильніших чи слабших впливів ЗДА, але й нараження ЗДА на конечність вічного балянсування поміж суперечними інтересами різних отих країн. Найчільніші два союзники з НАТО — Англія і Франція — тягнуть за собою традиції колоніяльних великодержав і досі ще не всилі їх позбутися. Англія випередила Францію: признання нею протягом одного лише минулого року державної незалежности Ґані і Малайській Федерації та збереження в Британському Коммонвелті давніших колоній чи доміній — Канади, Індії, Південної Африки, Цейльону, Бірми — це пречистий доказ її політичної мудрости. Але й Англія протягом трьох років не може конструктивно поладнати проблеми Кипру, яка може щойно тепер наближається до своєї розв'язки — після сотень трупів, кацетів, екзекуцій і великої шкоди для престижу власного та своїх союзників. І Англія на спілку з Францією перевела восени 1956 р. збройну виправу проти Єгипту — навіть не попередивши про це свого американського союзника. Франція ж у власній політиці від кінця останньої війни завдає ще гіршого клопоту Америці. Через свою впертість вона втратила весь Індо-Китай, колишня французька колонія Сирія зорієнтувалась на Москву, а від трьох років НАТО послаблене відтягненням з Европи 500,000 французьких вояків, які марно „пацифікують" Альжир.

В суботу 3-го ц. м. 25 французьких бомбардувальників трьома хвилями налетіли на туніське прикордонне містечко Сакет-Сіді-Юссеф і знищили його бомбами та скорострільним вогнем. Саме тоді відбувався там ярмарок. Згинуло 68 цивільних осіб, в тому понад 20 жінок і дітей, зруйновано місцеву школу й поштову контору, спалено вантажне авто Червоного Хреста, що привезло одяг для роздачі бідним, понад 100 осіб заповнили шпиталі в сусідніх містечках. Французи виправдують цей варварський акт безперервними провокаційними наскоками альжирських партизанів, що переховуються на невтральній туніській території та обстрілюванням французьких літаків повстанською батерією саме біля того містечка. Тунісія не криється з своїми симпатіями до альжирського визвольного руху, але заперечує, начебто вона давала пристановище альжирським партизанам. Для Америки з цього такий клопіт, що 1. і Франція і Тунісія є її приятелями і 2. між французькими літаками, що бомбардували арабське містечко, були машини, що їх в різні часи Америка передавала Франції.

Очевидно, ситуація ЗДА — дуже незручна і тому державний секретар, як висловився один з пресових коментаторів, мусів „ходити по дипломатичній линві" під час своєї останньої пресової конференції. Як у випадку англо-грецько-турецького конфлікту в зв'язку з Кипром, так і у французько-арабському конфлікті за Альжир, ЗДА віддавна сприяють компромісовому замиренню, хоч може, як твердять критики державного департаменту, недосить енергійно і недосить активно. Діють тут, з одного боку, французьке прив'язання до централістично-колоніяльної системи, а з другого, як свого часу висловився Черчилл, занадто велика нетерпеливість колоніяльних народів, що хочуть всупереч обставинам „надолужити" втрачене якнайскоріше.

Бути лідером у такому світі — надзвичайно важко. Тому треба радше співчувати керівникам американської закордонної політики і з признанням стверджувати їхній спокій, з яким вони ставляться до своїх, інколи дуже трудних до співпраці, союзників та приятелів. А радість з таких відносин — тільки Москві.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

РІЧНИЦЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ БЮРОКРАТІЇ

2-го липня 1881 року президент Джеймс Гарфілд сидів у почекальні вашингтонської залізничої стації. Тоді ще президент чекав на поїзд, а не поїзд на президента, як сьогодні; тоді й охорона президента не була така сторожка, як теперішня секретна служба. Тому не трудно було громадянинові Чарлзові Гюто підійти до президента і двічі стрелити в нього ззаду. Через три місяці після цього президент Гарфілд помер.

Причина убивства була особиста; але тло його мало наскрізь публічний характер. Гюто довгий час, майже щоденно відвідував Білий Дім, прохаючи, а радше домагаючись урядової посади. Не дістав її — і, розчарований, криваво пометився на голові держави. Але домагання посади, відмова і нарешті вбивство були подіями, що відбувалися на тлі довготривалого і завзятого спору за спосіб обсаджування публічних урядів. Президент Гарфілд, прихильник реформи і рішучий противник системи політичного патронату (протекціиности), був особисто заангажований у боротьбі за реформу. Змагання були гарячі і далеко не обмежувались урядом і Конґресом. Маси населення домагались поліпшення скандальних метод; сам президент виграв був вибори, йдучи з кличем потреби зміни. Трагічний учинок розчарованого шукача особистої вигоди сколихнув сумлінням народу та його представників у Конґресі, і через два роки після того реформа довершилась законом „Сівіл Сервіс Ект" з 1883 року. Отож, 75 років тому народилась модерна американська бюрократія — професійний державний урядовець.

Треба сказати, що державна служба не тішилась і назагал не тішиться великим респектом у цій країні. Немає тут ні сліду того престижу, який сполучався з урядничим станом у старій Німеччині, Австрії Габсбурґів чи в інших европейських державах. Причина цього, здається, передусім світоглядова: це, наприклад, традиційна тут опозиція до бюрократії, традиційне недовір'я до державного апарату і через те відносно невелике бажання бути учасником того апарату, вкінці, — традиційне легковаження людей, що не готові пробиватись власною ініціятивою і здібностями, а йдуть, сказати б, в руслі спокійного, забезпеченого урядничого життя.

Ніяка зорганізована держава не може обійтися без певного контингенту постійних працівників. Здається, цивільна служба старого Китаю — найстарша в історії. Могутня організація римської бюрократії була основною силою римської імперії. Одна й друга впали разом на довгі століття. Потім, аж десь наприкінці 17 сторіччя, поруч з організацією національних держав в Европі, головно в Прусії, відродилась і почала свій новий розвиток державна бюрократія.

Дивним шляхом ішов розвиток цивільної служби в ЗДА. У першому періоді її історії панував високий етичний рівень, безпартійність і певна постійність федеральної служби. Ця традиція, неначе зроджена з особистого прикладу Вашингтона, проймала адміністрацію шістьох перших президентів, аж до 1829 року, до початку т. зв. „Джексонівської демократії". Президент Ендрю Джексон, вихованець західнього пограниччя Північної Керолайни й Теннесі, мав доволі просте уявлення про демократію в дії. Перший демократ на президентському пості — Джефферсон, був тієї думки, що „каммон мен", людина з громади, повинна мати шансу взяти участь в уряді, але — через відповідну освіту й підготову для цього. Джефферсон уважав, що правити державою повинен той, хто для цього компетентний, але під чуйною контролею загалу. Натомість другий великий демократ — президент Джексон, твердив, що „обов'язки публічних урядів такі прості й легкі, що кожна людина з інтеліґенцією може їх виконувати". У своїй простоті думання він брав неначе дослівно засаду влади народу через народ, і тому хотів, щоб публічні посади весь час були в обороті, переходили з рук до рук, і щоб якнайбільше число громадян могло брати участь в уряді. В практиці це було введення в життя системи протекційности, бо тільки однодумці і прихильники президента і партії діставали посади, а інші могли бути легко усувані. Була це система „спойлс" — здобичі. „Переможцеві належить здобич" — стало прийнятою фразою.

Понад піветоліття тривала ця система, виродяжуючись у скандальне партійництво і дилетантство в державному апараті. Не диво, що опозиція проти системи „здобичі" зростала, і чимраз голосніше лунало домагання, щоб не партійна приналежність, а відповідне знання — заслуга речевими прикметами („меріт") рішали при прийнятті на державну службу. Ще за президента Гранта, в 1771 році, Конґрес встановив був Комісію Цивільної Служби, але призначені на неї фонди дозволили їй проіснувати всього три роки. Все ж досвід навіть тієї трирічної системи „меріт", і в додатку славний уже успіх англійської системи, були цінним арґументом. Популярний сантимент, особливо після вбивства Гарфілда, прямо примусив Конґрес у 1883 році видати закон про Цивільну Службу. Закон цей створив постійну Комісію Цивільної Служби з метою „реґулювати й поліпшувати цивільну службу в ЗДА"; він встановив федеральну систему кваліфікації, сперту на явній компетенції шляхом іспитів і їх вислідів. Пізніші додаткові закони дозволили ще далі оформити організацію державного апарату: цивільна служба стала не тільки ефективнішою, але й більш привабливою як життьова кар'єра.

Сьогодні тільки ключові позиції, т. зв. „полісі мейкінґ" пости, як, наприклад, пости голів департаментів, обсаджуються і зміняються волею голови уряду. Інші даються найбільш кваліфікованим кандидатам на основі іспитових вислідів; постійного урядовця можна звільнити лише шляхом дисциплінарного процесу; службовцям запевнена емеритура, постійне щорічне підвищення платні, лікарська опіка і т. д.

І так тепер ЗДА мають коло двох мільйонів державних службовців у різних ділянках. Але — хай і пахне це недемократично — державний апарат постійно росте. Росте не тільки кількісно: час вимагає, щоб ріс він і якісно, а це значить якістю знання й характеру урядовців. Силою державного апарату, спертому на числі й якості службовців, держава має успішно конкурувати не тільки на внутрішньому фронті, тобто з власними приватними установами в країні, але й на зовнішньому, міжнародньому фронті — з державними апаратами інших держав, які конкурують за першенство в світі, в тому числі й з тоталітарними державами. Це сторює нові проблеми. В день 75-ліття своїх народин американська бюрократія не може спочити на лаврах. Розвиток кожної ділянки життя ставить і ставитиме щораз нові вимоги до державного керівництва і його цивільної армії — бюрократії.

юст

ЗИҐЗАҐИ КОМРЕЖИМУ В ПОЛЬЩІ

„Прикручування шруби", значить пацифікування опозиційних елементів у Польщі, здійснюване польською комуністичною партією під проводом її першого секретаря Владислава Гомулки на протязі минулого року, не припинилося й досі. Гомулка і його співпартійці докладають усіх зусиль, щоб втримати комуністичний намордник не тільки на всій польській пресі, але й на літературі та мистецтві. Намагання привели, з одного боку, до заборони „вільнодумних" журналів і часописів, як „По просту" і „Штандар Млодих", а з другого — до виходу багатьох видатних польських письменників і критиків з рядів польської компартії.

Здійснюючи це „прикручування шруби" і репресуючи опозиційні та ревізіоністичні елементи, Гомулка примушений час від часу відступати від гострої партійної лінії і робити цілком несподівані тактичні зиґзаґи. Обраховані ці зиґзаґи на заспокоєння „лібералів", мовляв, польський уряд не є проти творчої свободи письменників і мистців. Для цієї мети польські партійні чинники заінсценізували недавно „ідеологічний двобій" між міністром високого шкільництва Стефаном Жолкевським і партійним комісаром у справах літератури та диктатором партійної критики Леоном Кручковським, запеклим комуністом ще з довоєнного часу. Жолкевський заатакував Кручковського за висловлену ним недавно вимогу, щоб кожний польський письменник дотримувався партійної лінії, і за погрозу, що всі неслухняні елементи будуть позбавлені можливости публікувати свої твори в журналах чи окремими книжками. Виступив із такою вимогою-погрозою Кручковський напевно не без порозуміння з Гомулкою; адже ще й досі він займає пост голови партійної Культурної комісії, що їй фактично підпорядковані всі письменницькі організації і видавництва (на це становище призначено його в жовтні 1956 року після того, як на домагання письменницького загалу він був примушений зрезиґнувати із головства в Союзі Польських Письменників). Виступ Кручковського викликав у Польщі широку хвилю обурення проти ресталінізації, став темою багатьох коментарів закордоном і змусить Гомулку почати тактичний відворот. Доручення здійснити цей вимушений зиґзаґ одержав від Гомулки Стефан Жолкевський, міністер і разом з цим редактор партійного тижневика „Політика". У надрукованій у цьому часописі статті Жолкевський заатакував Кручковського і ще двох інших польських літератів (між ними відому Яніну Праґерувну) за висловлені ними „несправедливі твердження" про „розрив" польських письменників із соціялізмом, називаючи ці твердження „спрощуванням проблеми" і стаючи навіть в обороні „творчої свободи". За словами Жолкевського, це завдання письменників очищувати соціялізм від неправди й фальшування і виявляти правду, хоч би яка вона була прикра чи болюча. Водночас із цим Кручковський мусів одержати від партійного проводу доручення визнати „вину" за Жолкевським, бо зараз же в черговому числі „Політики" у спеціяльно зробленому з ним інтерв'ю він заявив, що, не зважаючи на те, що за партією є повне право контролі над виданнями і виставками, все ж таки письменники і мистці не можуть бути позбавлені можливости висловлювати свої погляди і конфронтувати їх із поглядами широкої публіки...

Зробивши такий „ліберальний" зиґзаґ, провід польської компартії був примушений за якийсь тиждень вернутися знову до „прикручування шруби" і репресування „неслухняних" журналістів. Цим разом громи впали на голову видатного прокомуністичного журналіста, головного редактора офіційного журналу „Нова Культура", Віктора Ворошильського. За те, що він посмів надрукувати кілька карикатур, непідхлібних для совєтської дійсности, Ворошильського „зрезиґнувано" із становища головного редактора і перекинуто „в дорозі ласки" на якесь підрядне становище, приблизно так, як перекинуто Маленкова чи Молотова після їх вичищення із ЦК КПСС. Відбулося це усунення ніби для підкріплення, що свобода вислову є свободою вислову, але ж і вона має свої границі, особливо коли йде про „святу і недоторкальну" Москву.

Дуже характеристичним для безупинного і дедалі міцнішого „прикручування шруби" в Польщі є останнє рішення польської компартії відновити організацію озброєних комуністичних боївок, відомих з їхньої боротьби із патріотичним підпіллям в перших повоєнних роках, як і з їхніх акцій проти робітничих демонстрацій та страйків. Називалися ці боївки ОРМО (Охотніча Резерва Міліції Обивательскєй) і записалися дошкульно в пам'яті польського населення, як допоміжні відділи ославленої „безпеки". Після жовтневих подій їм відібрано зброю, а тепер з цих боївок творять спеціяльні „оперативні з'єднання", вишколюючи їх і узброюючи. Є всі підстави думати, що й ОРМО стане черговим допоміжним знаряддям для пацифікування ліберальних та непокірних елементів серед інтелектуалів і свідомого польського робітництва. З цього погляду реактивування ОРМО є вимовнішим актом за всі „ліберальні" заяви Стефанів Жолкевських.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Юрій Студинський

ЗАКУЛІСИ ОПОЗИЦІЇ ПРОТИ АДЕНАУЕРА

Барабанна атака німецьких соціял-демократів та вільних німецьких демократів проти боннського уряду закінчилися сьогодні не абиякою помилкою, якої ці дві великі партії допустилися в обрахунку політичних сил, власне політичних суперечок, що точилися в урядових колах східньої зони. Атака, яку вели і в німецькому парляменті і поза німецьким парляментом опозиційні партії через радіо та мільйони летючок проти Аденауера, базувалася на надії, що в Східній Німеччині прийде до влади якийсь німецький Гомулка, з яким легко буде порозумітись щодо об'єднання Німеччини. Поява такого німецького Гомулки могла б не тільки захитати уряд Аденауера, але й звернути німецьку прилюдну опінію проти напрямної лінії політики уряду німецького канцлера.

Чистка, яку провів Ульбріхт в Східній Німеччині, поваливши Шірдевана, Вольвебера і Ельснера та виключивши цих трьох партійних вождів із СЕД, викликала в опозиції панічний настрій.

Тут треба замітити, що між Східньою і Західньою Німеччиною немає щільно замкненої залізної заслони. Тисячі, ба навіть мільйони німців переїжджають із східньої до західньої зони і навпаки, відвідуючи своїх знайомих чи свояків, не числячи втікачів із Східньої Німеччини. Ось так в останніх днях знову втекло від режиму Ульбріхта понад 5,000 німців, а майже всі вони молодші за 24 роки. Нема також ніякого сумніву, що урядові кола Західньої і Східньої Німеччини дуже точно одне одного обсервують і що шпигунство — в повному розквіті. Сьогодні ясно, що опозиційні партії рахували на якісь великі зміни в режимі східньої зони. Колись німецькі соціял-демократи та вільні німецькі демократи схвалювали політичну лінію уряду Аденауера щодо об'єднання Німеччини. Вони були і проти проєкту т. зв. „невтралізації Німеччини", були й проти всіляких переговорів із урядом в Панкові. В останніх часах в їхніх поглядах зайшли поважні зміни. Плян Рапацького викликав правдиве захоплення між німецькими соціял-демократами; відомо також, що між німецькою соціял-демократією і польським урядом був нав'язаний контакт. Згадаймо тільки, що проф. Карло Шмідт, один із найвизначніших німецьких соціял-демократів, погодився викладати у Варшавському університеті в наступному літньому семестрі. Через науку шлях до політики близький.

Німецькі вільні демократи пішли так далеко, що на партійних нарадах, які саме відбулися в Дюссельдорфі, кинули клич: „Об'єднання Німеччини стоїть перед свободою!", тобто повалення політичної системи Західньої Німеччини було б для них другорядною справою. Тяжко вгадати, які закулісні впливи кинули цю партію німецьких буржуа на такий небезпечний шлях. Совєтська дипломатія, як бачимо, дуже добре працювала серед німецьких політичних партій. Але цим ми не хочемо заперечити, що між широким німецьким загалом постала зміна поглядів на загальну політику німецького уряду. Дозволимо собі твердити, що прилюдну німецьку опінію формують не великі німецькі газети, які виходять в сотках тисяч примірників, але ті малі льокальні часописи і ті маленькі клітини ЦДУ і ЦСУ (Християнська Суспільна партія), що розкинені по цілій Німеччині і, неначе павук, обсновують усе німецьке політичне життя.

Німецька Християнська Суспільна партія повела в останніх днях загальний протинаступ. Через радіо промовляли Аденауер, Герстенмаєр (голова Бундестаґу) і міністер внутрішніх справ Шредер. Між іншим опубліковано військову експертизу Соціял-демократичної партії, в якій взяли участь колишні німецькі генерали, що є прихильниками цієї партії і що стали на становищі військової лінії Аденауера і Штравса. Як бачимо, між генералами, без огляду на те, до якої політичної партії вони належать, існує єдність поглядів. Остання заява вільних демократів про необхідність переговорів із урядом в Панкові у справі об'єднання Німеччини, яка була проклямована напередодні переведеної Ульбріхтом чистки, викликала скандальне враження, ба навіть затривоження в цілій Німеччині.

У тій метушні, що сталася тепер у Німеччині, дивне враження спокою справляє особа „старого пана", канцлера Німеччини. Він самопевно відбуває свою відпустку на французькій Рів'єрі, а його обличчя вже давно не було так усміхнене, як власне тепер.

Голоси Читачів

ДО СПРАВИ УКРАЇНСЬКИХ ПРАПОРІВ В ДНІ 22 СІЧНЯ

Добре сталося, що Редакція „Свободи" (ч. 21.) вмістила листа п. Пр. Р. в справі вивішення українських національних прапорів на будинках українських установ та приватних домах під час цьогорічного святкування роковин 22-го січня. Автор листа згадуючи про цю справу на терені метрополії Ню Йорку, слушно завважує, що „на безплідні дискусії, на шкідливі для української справи партійні чи групові сварки, і то в дрібничкових, несуттєвих справах — знайдуться люди, знайдеться час та енергія і заінтересування. Але для так важливої справи, як масове вивішення прапорів у сорокові роковини відновн незалежности Української Держави, що є насправді справою нашої чести й престижу, забракло в нас належного заінтересування".

До цього питання дозволю собі докинути й мої міркування: В столиці стейту Ню Джерзі, Трентоні, як уже відомо читачам „Свободи", 14-го січня ц. р. губернатор стейту Роберт Б. Майнер, в приявності 17-членної української делегації з Джерзі Сіті, Нюарку, Байону, Перт Амбою та самого Трентону, підписав проклямацію про „День Української Незалежности". — Таку саму проклямацію з проголошенням „Українського Дня" підписав 20-го січня ц. р., в приявності 6-членної делегації від місцевого українського громадянства, мейор міста Доналл Й. Коннолі. 22-го січня на капітолі та на Сіті Голл, поруч американських державних прапорів, появилися й українські національні прапори, подаровані обом американським достойникам від українців. Місцевий Відділ УККА, що займався цього року всією підготовою відзначення 40 Роковини Української Державности і Соборности, закликав українське громадянство, проводи громадських та політичних організацій з поміччю оголошень через радіо і в пресі (див. „Свобода" ч. 13) заманіфестувати свої патріотичні почування і виявити хоча б вдячність американцям за їхнє приязне наставлення до наших роковин — вивішенням в дні 22-го січня країнських прапорів на приватних та інших будинках, де приміщуються українські установи. На цей заклик Екзекутиви Відділу УККА відгукнулися в нашому місті тільки парафія Українсько-Католицької Церкви св. Йосафата, парафія Української Православної Церкви св. Юрія Переможця та... підписаний. Не пішли назустріч цьому, здавалося б, самозрозумілому закликові багато сотень трентонських українців, з яких переважна більшість має власні будинки, а частина навіть мешкає компактною масою в поодиноких районах міста.

Трентон 2 лютого 1958 р.

Іван Костюк.

О. Животко-Чернова

АБРАГАМ ЛИНКОЛН

(4)

Найвищим щастям для тієї чулої, милосердної людини було б гоїти рани своєї країни, тішити осиротілих, без різниці, чи вони переможці, чи переможені. Цього йому не було дано, але його ідеал збереження цілости країни був осягнений і його підпис стоїть на історичному документі про скасування невільництва, хоч ця проблема була розв'язана не в його пляні.

Інституція невільництва була органічно противна натурі Линколна. Але він був справжній державник і розумів катастрофальні наслідки, які могло спричинити в економіці Півдня нагле зрушення цієї інституції. Линколн ніколи не був революціонером. Він завжди був за еволюцію. „Нічого не треба ламати, тільки формувати", таке було його переконання. Парадокс є в тім, що якраз він мусів провадити розгукану революційну Північ. Сам Линколн казав, правда, що він не провадить, а тільки слідує. Страшний вирок на перший погляд, але він показує в дійсності розуміння Линколном тієї маси, яку йому довелося провадити; розуміння ролі провідника, від якого вимагається надзвичайної чутливости щодо руху тої маси. Цю думку образно висловив Емерсон, кажучи, що „Линколн є правдивою історією американського народу своєї доби. Він ішов перед народом відповідно до його руху, помалу чи скорше. Репрезентував Континент, як людина громади і батько країни".

Справжнє означення Линколна. Це завдяки його вірі в ідею єдности існує на цьому континенті одна велика держава. Інакше їх було б дві. Припущення, засновані на логічних міркуваннях — як би то виглядало на цих просторах економічно і політично, при наявності двох держав — можуть бути дуже цікаві.

Линколн глибоко вірив у народ і покладав на нього велику відповідальність. При одній нагоді, підносячи прапор, він сказав: „Я піднесу цей прапор, але тримати його нагорі належить народові". Народ тоді в добі Линколна інтенсивно поповнювався чужинцями, які напливали в Америку то шукати щастя (золота лихоманка), то тікаючи від політичних утисків. Не всі уміщались до чужинців ласкаво, але Линколн приймав серцем усіх, як дітей. Він знав, що так мусить бути, і не вважав тих, що прибули раніше, за кращих. Тільки перебування на цій території африканців, як затягнених сюди проти своєї волі, вважав за неприродне, і думав, що треба їх відділити, сформувавши чорну республіку в Ліберії і на Гаїті. Щодо цього він був сином своєї доби. Вивезення чорних до Африки здавалося йому добрим розв'язанням проблеми. На це, однак, треба було таких величезних сум, яких годі було дістати.

Розв'язання проблеми не було. Чорні тут були, і самі вони сюди не прийшли. Зародок своїх пізніших турбот білі привезли самі. Того самого року, коли до берегів Нової землі пристав вітрильник „Мейфлавер", прибився до тих же берегів корабель із дев'ятнадцятьма скованими чорними невільниками. Лихо розрослось. Але й лихо росте до певної межі — з часом людям стала неприємною музика кайданів. Вже перед громадською війною багато панів дарувало волю своїм невільникам, інші невільники купували собі її самі. Інституція невільництва підупадала, і коли навіть у деспотичній Російській імперії було зрушене кріпацтво, то в країні з такою демократичною конституцією воно не могло довго затриматись.

Однак, революційні елементи підганяли історичні події, не числячись ні з чим. Невільники стали вільними, хоч ще не рівноправними, і з бігом часу поволі, але певно, їхні нащадки доходять зрівняння. Проблему мішанців, яка так тривожила сучасників Линколна і його самого, буде розв'язувати час. За Линколна було мішанців в Америці щось із півмільйона (тільки в рабських стейтах внаслідок системи), а тепер учені бачать у далекім майбутнім видиво нової раси, в якій американець буде не білим і не чорним, а мішаного кольору і типу. Не перший приклад витворення нового типу після змішань...

Багато людей називають Линколна мучеником. Своє мучеництво він прийняв за цілість держави і єдність нації. Кому дорога ідея цієї держави, той в пошані схилить голову перед скорботним видом її батька.

Наближається сторіччя від початку Громадянської війни. В такі ювілеї очі всіх звертаються у минулу добу. Події і люди оживають, проходять перед духовим зором. Вийде із нагоди ювілею ще кілька книжок про ту добу і її людей. Але про Линколна вже хіба не можна сказати багато нового. Ця центральна постать доби вже освітлена всебічно. Треба тільки сягнути рукою на книжкову полицю. І хто хоче пізнати цю незвичайну постать з найкращого джерела, нехай візьме книжку Карла Сандбурга. Свою велику шеститомову працю, недоступну широкому читачеві, він згорнув у синтетичне видання, яке вийшло у 1954 році під назвою „Абрагам Линколн. Роки прерії і роки війни". Для цієї праці Сандбурґ додатково використав архів, який зберігався сином Линколна, Робертом, і який став доступним щойно у 1947 р. Матеріял систематизовано у 69 розділах. В книжці є 81 фото, дуже влучно дібраних образів Линколна, родини, сучасників і деяких ситуацій. Читається книжка із величезним зацікавленням.

„Дерево вимірюється тоді, коли воно повалене", — пише Сандбурґ в одним місці своєї праці. І власне своєю працею він докінчив виміри постаті Линколна.

Синтезу відношення наступних поколінь до постаті Линколна Сандберг дає в таких заключних словах: „Верхів'я гір над хмарами, внизу таємниче море. Ті самі зорі горять угорі. Вони вже не міняються, але люди все звертають до них свої очі з покорою і гіддають їм шану. Так є і з Линколном. Він триває".

Кінець

В 40-РІЧЧЯ БОЮ ПІД КРУТАМИ

ЗАКЛИК КООРДИНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ М. НЮ ЙОРКУ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

УКРАЇНЦІ!

У цьому році припадає сорокова річниця героїчного бою під Крутами. Як у попередніх роках, так і в цьому році, Об'єднана Українська Молодь буде спільно вшановувати пам'ять 300 студентів, котрі загинули в бою за молоду Українську Республіку. З глибоким жалем згадуємо тих, ще майже дітей, які в слушну хвилину покинули шкільну лавку і непідготовані, мало озброєні пішли вмирати за вимріяну, нарешті вже самостійну Батьківщину. Віком ті студенти були такі, як теперішні середньошкільні учні. І вони певно радо займалися спортом, грали в м'яча, читали пригодницькі оповідання, гаряче дискутували. Але прийшов той момент, коли до них за поміччю звернулася Україна і через ніч ці діти перестали бути дітьми, забули про безжурне молоде життя і їхньою пригодою був завзятий бій і в тім бою — смерть!... Багато з них не збагнули, що сталося. Сьогодні ще юні мрії, а завтра — рушниці, вагони, наступ ворога, ворожа куля, безмежний біль... прірва смерти...

Сьогодні ми їм дякуємо за їхній стихійний чин, бо ми знаємо, що лише ентузіязм молодости, лише безмежна любов до України могли їм дати відвагу стати до того нерівного бою; бо ми знаємо, що якщо ми є сьогодні свідома Українська Молодь, — то це завдячуємо також і їм, нашим молодим братам-героям.

Сорок років минуло з дня їхньої героїчної смерти. На їхніх могилах вже мабуть „хрести похилились", а може ані хрестів, ані могил вони вже давно не мають; може вже ніхто і місця того не пізнає, де вони так відважно дивились смерті в очі і зі здивованим поглядом вмірали; може про них і нарід наш вже забуває?... Дарма! Ми про них не забули і не забудемо. Для нас молодих їхня смерть стала поштовхом до чину, дороговказом, смолоскипом, за яким ми прямуємо, сподіваючись, що Всевишній і нам у слушну годину дасть потрібну відвагу та дозволить нам спричинитись до визволення нашого народу, навіть коли б для цього було потрібно найбільшої жертви.

Українці! Вшануйте з нами пам'ять Крутянських поляглих! Помоліться за них в Церквах, на Панахидах за їхні душі, прийдіть на величаву Академію в їх честь, яка відбудеться в неділю 23-го лютого ц. р., підтримайте Українську Об'єднану Молодь Ню Йорку, бо вона хоче при Вашій масовій співучасті гідно згадати тих, які жертвою свого життя, показали нам, як гаряче треба любити свою Батьківщину і свій Нарід.

Координаційна Комісія Молодечих Організацій м. Ню Йорку.

Січень 1958 р.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ютика, Н. Й.

Культурно-освітня праця Української Православної Громади при церкві св. апостолів Петра і Павла

Вже з кінцем серпня 1957 р. Українська Православна Громада при Церкві св. Апостолів Петра і Павла в Ютиці, Ню Йорк, ухвалила певний плян праці на майбутнє.

Рушійною силою, що перебрала на себе весь тягар праці, став мішаний хор при згаданій парафії, який під вправним і досвідченим керівництвом свого диригента п. Сергія Шевченка, хоч і молодий, але зумів зайняти відповідне місце у культурній ділянці не тільки своєї парафії, але і цілого міста Ютика.

Український хор з Ютики з колядою у посадника цього міста МекКоннана. Всч. о. Чекалюк передає посадникові подарунок від української громади.

Вже з початком вересня 1957 Управа Хору на чолі з енергійним головою п. Іваном Горбовим відбула наради з Урядом Парафії та встановила дати певних виступів і проявів культурно-освітнього життя Громади. Першим таким виступом був день 3 листопада 1957, коли громада достойно відсвяткувала „Листопадове Свято". Багато кидалося різних колод на дорогу, щоб не здійснилося це Свято в наміченім часі. Та національно свідомі, життєво досвідчені і непохитні в своїй чинності члени хору зуміли своєю поставою побороти всі труднощі, жертвуючи свій час, вільний від праці, на відбуття проб. Допомогою їм був Церковний Комітет під керівництвом дипломатичних урядників на чолі з непохитним в своїх постановах п. Василем Смолинським-старшим, головою Церковного Комітету та настоятель парафії завжди веселий, енергійний і дотепний о. Василь Чекалюк.

І очікуваний 3 листопад прийшов. Вже перед кількома днями у місцевому часописі появилася знимка хору зі заміткою о. Василя Чекалюка, настоятеля парафії, який в коротких словах подав історію та значення цього Свята. Свято відбулося в „Грейс Чорч" залі і хоч погода не сприяла, бо падав дощ, то все таки заля була виповнена і своїми і чужинцями. І от на сцену виступає хор! Дивлячись на нього, радіємо серцем, що ось тут у маленькому гуртковї з'єдналися всі: і тут народжені і старо та ново-прибулі, з'єдналися міцною єдністю свого великого духа! Хорові точки, деклямації та поодинокі виступи пройшли бездоганно. Незабутнє враження на присутніх зробила гарно уладжена стрілецька могила з терновим вінком на хресті, що стояла на сцені в оточенні рєзсілої довкола неї шкільної дітвори, на тлі цілого хору, під слова пісні „Заквітчали дівчатонька" маленька Людмила Ковалевська деклямує „Ні долі, ні волі..." і це перенесло слухачів в степи безмежної нашої Батьківщини, що всіяла сотками тисяч стрілецько-козацьких могил, відомих і не відомих. В змістових рефератах, виголошених настоятелем о. Василем Чекалюком в українській мові та п. Василем Смолинським, молодшим, в англійській мові присутнім майстерно представлено хід подій та подано історичне значення Листопадового Зриву 1918 р.

Закінчено співом Українського Національного Гимну.

Повністю ця програма була повторена 1-го грудня 1957 у Ромі, Ню Йорк.

Дугим проявом культурної праці Громади був виступ мішаного хору з репрезентаційним концертом-показом Українських Колядок. В Ютиці заведено, що місяць перед Різдвом на залізничім двірці коло поставленої ялинки всі національні групи Ютики дають концерт-показ своїх колядок. Нас запрошено на 19-го грудня 1957 на 8:30 год. вечором. Перед нами виступав німецький хор, що існує в Ютиці вже 80 років. Виступ нашої малої групи в складі 23 осіб, зодягнених у національні строї, зараз зацікавив присутніх та притягув до себе всю увагу. А коли задзвеніла колядка „Бог предвічний" в ар. Кошиця то публіка була заскочена і відгукнулась гучними та щирими оплесками. А з уст цієї групи надхнених патріотів-українців лилась колядка за колядкою. Коли ж заповідач о. Василь Чекалюк проголосив, що тепер буде співатися „Сайлент найт" в українськім укладі, то ціла заля була в напруженню і по відспіванню достойно нагородила виконавців гучними оплесками. Чужинці вперше чули українські колядки і зовсім щиро висловлювались, що то були ангельські співи. Пізніше наш концерт-показ був спеціяльно переданий через радіо.

Надійшли і Різдвяні Свята. Кілька днів перед Різдвом посадник Ютики п. МкКеннан запросив нашу громаду з колядою до себе на перший день Різдва.

На Святий Вечер святочно відправлене о. Василем Чекалюком, настоятелем парафії, Велике Повечір'я. Співавміш. хор. Приємно було слухати прекрасний спів „З нами Бог" та думками перенестись в далеке минуле, коли то і на нашій Батьківщині лунали ці гарні співи. На перший день Різдва хор повністю на чолі з настоятелем парафії о. Василем Чекалюком; п. Василем Смолинським, старшим, головою Громади та п. Іваном Горбовим головою хору відвідали посадника Ютики п. МкКеннана в його урядовім приміщенні та заколядували кілька українських колядок. Настоятель парафії о. В. Чекалюк привітав посадника п. МкКеннана з Українським Різдвом та вручив йому і його Дружині гарний дарунок від Української Православної Громади в Ютиці. Вся ця подія відбулася в канцелярії Посадника в теплій товариській гутірці при участі репортерів місцевої преси та телевізійної Стації. Вечером все це було передавано по телевізійній програмі, а ранком часописі були повні відомостей про Українське Різдво зі знимкою хору.

В такій дружній, товариській гутірці проминули Свята та, відбувши традиційне Йорданьке Свячення Води, закінчили ми першу частину наміченої нами програми.

Цей кусничок праці відбувся з ціллю усвідомлення мешканців Ютики, що Ютицьке Українське Суспільство живе, що воно національно свідоме і чинне. Сама коляда у посадника міста Ютика пригадала не забувати, що в Ютиці мешкають також і українці.

І. Я.

Лос Анджелес, Каліф.

Сорокріччя проголошення незалежности України.

Цьогорічні святкування сорокріччя української державности і соборности започатковано тут 26 січня Богослужбою на інтенцію українського народу в українській греко-католицькій церкві, за якою слідувала і панахида по поляглих за волю України та молебень у Святоандріївській православній церкві тієї ж самої неділі.

В суботу 1 лютого Українська Централя влаштувала свято в Патріотик Гол, на яке прибула добірна публіка чужа і своя.

Свято відкрив голова Української централі п. Т. Ногаш, пам'ять поляглих за визволення України вшановано вставанням з місць і мовчанкою і в дальшому п. Ногаш в англійській мові накреслив значення свята.

В своїм ядернім рефераті інж. Л. Романюк дав насвітлення не тільки самих величних подій, але й обставин, в яких доводилося перед сорока роками творити свою власну державу без нічієї допомоги, на відкритому великому просторі під переважаючою навалою ворогів зі всіх боків і все ж таки за 11 місяців створено те, на що інші народи потребують десятки років.

У мистецькій програмі виступали солісти: відомий нашій публіці тенор Л. Вахнянин, що проспівав „Гетьмани" та „Дивлюсь на небо" і пані Віра Цибенко, що виступила тут вперше, (панство Цибенки прибули сюди недавно зі східньої части Америки). Своїм сильним та милим ліричним сопраном вона дала присутнім насолоду двома піснями, а третю, „Любіть Україну" Сосюри виконала у власнім супроводі при фортепіяні. Публіка прийняла її виступ дуже сердечно та довгими оплесками.

Пані Леся Куриленко - Вахнянин цим разом ще й перевищили свою високу майстерність на фортепіяні, за що надгородили її рясними оплесками.

Пані О. Романюк деклямувала уривок з поезій Лесі Українки. Свято закінчено відспіванням українського національного гимну.

На особлившу увагу заслуговувала цьогорічна, дуже вдала і по мистецьки виконана декорація сцени, з руки нашого мистця Е. Баляса. На тлі українського прапору герби українських земель в „золоті куті", над ними пишався золотий тризуб, а внизу золотими цифрами дати 1918/19 — 1958. Хотяй воно і не яре золото, але воно відблескувало могутність золотоверхого Києва та широких золотопшеничних ланів України, силу Галицько - Волинської Держави, красу Зеленої Буковини, та скарби Срібної Землі. Декорація виконана в модерному стилі, коштувала мистця дійсно багато праці. Треба додати, що п. Баляс майстерно оформив і запрошення на свято, що виглядали, як своєрідні грамоти.

В наступну неділю 2 лютого відправлено в Святоандріївській православній церкві панахиду по поляглих під Крутами героях.

На закінчення святкувань нашого славного сорокріччя Відділ Союзу Українок Америки влаштовує в домівці Української Централі 2 березня (о год. 3 по пол.) сходини для вшанування пам'яті українських Жінок - Героїнь.

А. Вусик.

Гюстон, Тексас

Український День.

Дня 26-го січня ц. р., о год. шостій вечором в залі п. Віктора Балабана відбулася Святочна Академія, присвячена 40-річчю проголошення віднови самостійної, ні від кого незалежної Вільної Держави Українського Народу і роковинам бою українських студентів і молоді під Крутами.

Залю прикрашено українським й американським прапорами, а поміж ними уміщено герб Української Держави Тризуб.

Програму відкрив голова громади Михайло Балабан. По привітанню гостей відспівано гимн американський. Святочну промову виголосив по англійськи о. Михайло Федорович. Універсал з 22 січня 1918 року відчитав п. Віктор Балабан. Українську промову виголосив п. Михайло Данилик. Панна Галя Телезда віддеклямувала вірш „Рідний Край". Академію закінчено співом українського гимну.

Глибоко обдумані промови підбадьорили присутніх, які на закінчення відспівали „Ще не вмерла Україна.

Михайло Балабан.

Бриджпорт, Конн.

Основано Відділ Організації Оборони Лемківщини.

2-го лютого ц. р. відбулися в Бріджпорті, Конн., в залі У. Н. Дому при 500 Галлет Ст., Збори Лемків, на яких основано Відділ Організації Оборони Лемківщини.

На Збори, що їх скликано за ініціятивою Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі, Н. Й., а які підготовив і перевів Організаційний Комітет, створений на нараді українців з Лемківщини в Бріджпорті й околиці 12 січня б. р., явилося понад 100 українців з Бріджпорту й околиці, виходців з Лемківщини й інших теренів України. Серед приявних на Зборах велику більшість становили люди старші, які прибули за океан давніше, що свідчить про те, що вони ще живо цікавляться долею українського народу в краю, а зокрема долею чи вірніше недолею своїх братів українців з Лемківщини, які так важко потерпіли після другої світової війни, коли 1947 року польські комуно-шовіністи по дикунськи виселили їх з рідної Лемківщини на чужі, пoнімецькі землі в західній і північній Польщі.

На Збори прийшло також кільканадцять осіб з табору консервативних, чи як їх тут називають, твердих лемків, членів та прихильників „Лемко-Союзу" й читачів „Карпатської Руси", але не всі вони були до кінця нарад, кілька з них, найгарячіших, вийшли з залі, хоч не мали до того причини, бо ні Президія Зборів, ні доповідач, ні ніхто з приявних їх не ображував. Як причину свого невдоволення вони подали, що їм не подобалося те, що предсідник Зборів, звертаючися до учасників, уживав вислову: пані й панове.

Від Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі в Зборах брали участь Семен Вовчак і Степан Женецький.

Збори відкрив і започаткував молитвою голова Організаційного Комітету Юрій Добош, після чого обрано Президію Зборів до якої ввійшли: Юрій Добош — голова і Василь Сливинський — секретар.

Доповідь про положення українців в Польщі; головно лемків, виголосив Степан Женецький з Йонкерсу. Він пригадав усі ті нещастя, що їх пережили люди на Закерзонні і під час і після 2-ої світової війни — двоє переселень до СССР та насильне виселення їх поляками з рідних земель на Шлеськ та Помор'я. Після насильного переселення наших людей на Захід, говорив доповідач, повних дев'ять років польський комуністичний режим затаював існування української меншини в Польщі, мовляв, усі українці переселилися на підсовєтську Україну, заперечуючи їм всі людські й Божі права: рідну церкву, рідну школу, а навіть рідну розговірну мову.

В 1956 році життя українців в Польщі трошки полегшало. Варшава дозволила на навчання в школах українських дітей української мови, на видавання одної газети українською мовою і на дуже ограничену культурно - освітню працю в рямках Українського Культурно-Суспільного Товариства. Але найголовнішої кривди, що її червона Польща заподіяла нашим людям, то є насильного виселення з рідних земель на Захід, не хоче направити. Досі польський комуністичний режим дозволив повернутися назад на рідні землі тільки кільком десяткам українських родин. Не можучи діждатися легального дозволу на поворот, наші люди масово вертаються на давні місця на власну руку, без дозволів. Такі поворотці на власну руку, яким за кару польські власті відмовляють державних довгореченцевих позичок, находяться у великій нужді і їм мусить допомогти українська еміграція за океаном. Організацією і переведенням збірки на ту ціль повинні зайнятися в першу чергу українці — вихідці з Лемківщини. Це, тобто допомога українцям в Польщі, і є, побіч освідомлюючої праці серед великої лемківської еміграції за океаном, основним завданням Організації Оборони Лемківщини, Відділ якої має бути заснований в Бріджпорті.

Після доповіді й познайомлення приявних зі статутом Організації, приступлено до вибору Управи Відділу, до якої ввійшли: О. Роман — голова, Юрій Добош, Василь Сливинський, Ярослав Федоренко, Володимир Гура, Йосиф Крондульчак — члени, між яких на найближчому засіданні буде розділено поодинокі функції Управи й Контрольної Комісії. Збори уповноважили Управу, що в разі потреби вона може побільшити свій склад довільною кооптацією.

По виборі Управи приявні ставили різні запити відносно організації, її допомогової акції, в справі відношення нашої організації до „Лемко-Союза" й „Лемковского Релифового Комитету", на які давав відповіді представник з Йонкерського Відділу.

Можна сподіватися, що новозаснований Відділ Організації Оборони в Бріджпорті буде гарно розвиватися. Запорукою того є його Управа, до якої ввійшли люди по половині з давнішеї-новоприбулої еміграції — всі з великим досвідом у громадській і культурно - освітній роботі та великою охотою до праці для добра свого рідного народу в краю і тут, за океаном. **Н. Н**

Короткі Вістки

● **Франція** відстрашує американських і англійських туристів високими цінами, призначуваними спеціяльно для їх „голення". У 1957 році відвідало Францію 350,015 американців і 90,152 англійців. У порівнанні з попереднім роком американських туристів було менше на 50,000, а французьких на 7,000. Зате Англію відвідало в минулому році 262,730 американців. Французи пояснюють ту знижку — поганою погодою і високими цінами на газоліну, не признаючись, що Франція — найдорожча для туристів европейська країна.

● **„Комсомольская Правда"** заатакувала американського летунського аташе в Москві, його асистента та англійського і канадійського летунських аташе за те, що вони, „поводячись як хуліґани" в поїзді між Тифлісом (Тбілісі) і Баку, намагались позбутися із купе „кандидата наук" Светліцького. Згадані дипломати рішуче цьому заперечили, а найкращим доказом того, що всю цю історію большевики вигадали, є те, що совєтський уряд офіційно її не роздмухує.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

СПИСОК Ч. 17.

	Передплата	Пожертва	Разом
Е. Куровицький, Ню Йорк	4.00	6.00	
Г. Захарчук, Олифант	4.00	2.00	
В. Кінаш, Ошава	4.00	2.00	
А. Седларчук, Боффало	4.00	2.00	
О. Берегулак, Меєрстави	4.00	1.00	
Е. Гузар, Ню Йорк	4.00	1.00	
Л. Кудрик, Гемтремк	4.00	1.00	
М. Мацько, Бурламакве	4.00	1.00	
М. Ковалисько, Клівленд	4.00	1.00	
Д-р П. Хрептовський, Амстердам	4.00	1.00	
Л. Роздольський, Шикаго	2.00	1.00	
А. Микитчук, Гемілтон	6.00		
Б. Королишин, Петерсон	5.40		
Т. Марущак, Шикаго	5.00		
А. Филипович, Шикаго	4.00		
М. Мартинюк, Шикаго	4.00		
Н. Дяків, Монтреал	4.00		
О. Фіріщак, Шикаго	4.00		
І. Зита, Лейквуд	4.00		
П. Кіч, Сліквіл	4.00		
Г. Дац, Нюарк	4.00		
В. Єднороз, Шикаго	4.00		
В. Н. Приходько, Ню Йорк	4.00		
Е. Зубальський, Гемтремк	4.00		
О. Городиський, Шикаго	4.00		
Р. Одежинський, Филаделфія	4.00		
К. Бойко, Провіденс	4.00		
І. Бандера, Гартфорд	4.00		
З. Стебельський, Нюарк	4.00		
С. Бляховський, Честер	4.00		
Я. Станчак, Джемейка Плейн	4.00		
Н. Кирилів, Шикаго	4.00		
Т. Халупа, Бронкс	4.00		
С. Чучук, Шикаго	4.00		
В. Кропельницький, Ютика	4.00		
о. Г. Павловський, Ню Йорк	4.00		
М. Щербак, Нюарк	4.00		
Б. Зарємба, Елизабет	4.00		
Б. Мончак, Монтреал	4.00		
О. Бук, Пасейк	5.00		
Н. Білогруд, Шикаго	4.00		
М. і І. Кпіт, Клівленд	4.00		
В. Гриньків, Дітройт	4.00		
І. Слабіцький, Рідквуд	3.50		
К. Гула, Річфілд Спргс	3.00		
Х. Окрепкий Ірвінгтон	2.00		
П. Андросюк, Мілвокі	2.00		
А. Сидор, Порт Джервіс	2.00		
Е. Яхван, Нантікок	1.00		
Й. Лейхус, Нантікок	1.00		
С. Брандт, Ню Йорк		15.00	
П. Стасюк, Ню Йорк		10.00	
П. Рутковський, Гаст. он Гадс.		3.00	
Н. Треш, Дітройт		2.00	
П. Бойчук, Савона		2.00	
І. Дзядік, Сеймор		2.00	
Е. Криворучка, Торонто		2.00	
А. Ясний, Бронкс		2.00	
Е. Чабан, Сан Франціско		2.00	
П. Овлик, Медовбрук		2.00	
М. Олексенко, Нюарк		2.00	
М. Шарон, Гемтремк		2.00	
Й. Бабський, Озон Парк		2.00	
І. Стець, Тускаванас		1.50	
В. Левицький, Лорейн		1.00	
І. Пибряк, Йонгстави		1.00	
П. Кавенський, Картерет		1.00	
Ф. Коцюбан, Честер		1.00	
С. Замлинучин, Міннеаполіс		1.00	
Е. Мурований, Мілвіл		1.00	
Т. Матраль, Бронкс		1.00	
К. Хомин, Боффало		1.00	
С. Слободян, Филаделфія		1.00	
Ф. Заґородний, Мілвокі		1.00	
А. Дідик, Шикаго.		1.00	
Разом . . .	$ 188.90	$ 79.50	$ 268.40
Раніше проголошено	$ 2,231.90	$ 1,873.20	$ 4,105.10
Разом все . . .	$ 2,420.80	$ 1,952.70	$ 4,373.50

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Німеччині

УКРАЇНЦІ БУДУЮТЬ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ В МЮНХЕНІ

Покликаний до життя в місті Мюнхені в Баварії Комітет будови української католицької церкви рішив звернутися до всіх українців у вільному світі з гарячим проханням: **поможіть нам збудувати в Мюнхені свій рідний Божий Храм!**

Потребу рідної церкви в Мюнхені відчували наші земляки десять років тому. Вже тоді переведені були на цю ціль збірки по таборах і призбирано деяку грошову суму, що після впровадження в Німеччині нової валюти збереглася тільки в малому відсотку, і вона є тим незначним, а все таки важливим основним фондом будови церкви в Мюнхені. Десять літ тому не можна було з тою малою квотою думати про будову церкви, бо не можна було набути площі.

Нині, дякуючи Милосердному Божому Провидінню, що діє через добрих людей, ми маємо вже потрібну площу в гарній дільниці міста про Шенбергштрассе (дільниця Богенгавзен), і при цьому власний дім на приміщення бюр Генерального Вікаріяту і на мешкання Генерального Вікарія Апостольського Візитатора і для канцелярії нашого душпастирства Мюнхену і округи. В цьому домі знайшли приміщення деякі наші установи, а поки збудується своя церква, уживається однієї просторої залі на приміщення тимчасової молитовниці для відправи щоденних Богослужб.

І дім, і площа під будову церкви — це наша безспірна власність, набута завдяки щедрій помочі Апостольського Престолу і видатній допомозі чужинних добродійних організацій, що мають велике зрозуміння для духових і матеріяльних потреб української скитальщини. Не маємо сумніву, що з тих самих джерел будемо мати деяку допомогу і на будову нашого Храму Божого, а все ж таки треба сказати, що головний тягар коштів будови і прикраси церкви лежить на нас самих, і ми радо понесемо той тягар, щоб засвідчити перед Богом і перед світом нашу кріпку і гарячу любов до Бога і непохитне прив'язання до нашого обряду і здвигнемо на чужій землі Божий Храм, що буде свідоцтвом нашої тисячелітньої християнської культури.

Нашу новозбудовану церкву піддано під могутній покров нашої Небесної Неньки Пресвятої Богородиці і Приснодіви Марії в почуванні найглибшої вдячности за те, що під своїм покровом зберегла нас впродовж нашого скитання на чужині. В нашому храмі будемо з особливою ревністю почитати нашого великого Спасителя і мученика за церковно-релігійну єдність, св. Священномученика Йосафата.

В останніх роках безбожницька Москва жорстоким переслідуванням загнала Українську Католицьку Церкву на Рідних Землях у катакомби. Супроти наших Владик Мучеників і Ісповідників маємо великі зобов'язання за їх геройську поставу в обороні правдивої Христової Церкви. Ці зобов'язання ми сповнимо до деякої міри нашою незломною вірністю для святого Апостольського Престолу, а зокрема нашими щедрими пожертвами на будову достойного Божого Храму у місті Мюнхені, бо той Храм має бути також тривалим пам'ятником нашого об'єднання із нашими геройськими Ісповідниками і Мучениками за Христову Церкву.

Потребу нашого Храму Божого в Мюнхені відчуває не тільки наша еміграція, що осталася у Німеччині, зокрема в Баварії, але можна напевно сказати, що та ціла еміграція, яка по останній війні перейшла через Німеччину і поселилася по різних краях Европи і поза океанами, є свідома потреби нашої церкви в Мюнхені, що була б наглядним виявом нашої вдячности за Божу опіку в найтяжчих хвилинах скитання на чужині. Тут, у Баварії, є зосереджене найбільше число українців, тут, в науковому, культурному, мистецькому і торговельному осередку завжди бували і в майбутньому перебуватимуть постійно або в переїздах наші брати українці. Своя церква, а під її крилами і наші культурні установи, будуть для них найкращим засобом для збереження зв'язку з усім, що рідне.

Прохаємо Вас, Брати Українці, а зокрема Вас, Всечесні Отці Душпастирі, допомогти нам у нашому змаганні Вашими пожертвами. Пожертви прохаємо надсилати на адресу Візитатури:

Apostolische Visitatur der Ukr. Kath. Kirche in Deutschland
München 27, Schönberstr. 9.
Dresdner Bank München,
Promenadeplatz 1, Kto. 1185/I

з допискою „на будову церкви". За ктиторів (основників) і добродіїв будемо відправляти кожної неділі окремі Богослужби. Ваші ласкаві пожертви оголосимо своєчасно у часописі „Християнський Голос".

Мюнхен, 20 вересня 1957.

Почесний Комітет:

† Іван Архиєпископ, Апостольський Візитатор, о. д-р І. Фухс, Ген. Вікарій Архидієцезії Мюнхен-Фрайзінґ, о. Петро Голинський, Ген. Вікарій Ап. Візитатора.

Діловий Комітет:

Голова — д-р Юрій Панейко, професор університету, м-голова — Степан Шах, кол. директор гімназії, секретар — о. Іван Леськович, канцлер Ап. Візитатора, скарбник — Микола Шипайло, фінансовий дорадник Ап. Візитатора.

Члени:

о. д-р А. Ціглер, професор університету, о. д-р М. Марусин, канцлер Ап. Візитатора, проф. Г. Мартинець, голова УХР в Німеччині, проф. М. Проць — директор гімназії, інж. Г. Комаринський.

У ЗРУЙНОВАНОМУ САКЕТ СІДІ ЮССЕФ

Група населення оглядає руїни спричинені французькими налетами на туніське прикордонне містечко Сакет Сіді Юсеф. У висліді налетів згинуло 68 тунісців і понад 100 було важко поранених.

Відзначено 40-річчя створення Української Республіканської Капелі Ол. Кошиця

Ню Йорк. — Минулої суботи, 15-го лютого, тут з ініціятиви Хору Свято-Троїцької Церкви під проводом проф. В. Трухлого відзначено 40-річчя з часу створення славної Української Республіканської Капелі під проводом Олександра Кошиця, що піснею здобувала симпатії для України народів світу саме в тому часі, як Україна тієї приязни найбільше потребувала. Відзначення роковин відбулось в залі Українського Інституту Америки. Про створення та історію Капелі говорила п-ні Катерина Трухла, а д-р Семен Демидчук говорив про побут і виступи тієї Капелі на американській землі. Спогадами про Капелю поділився її член інж. Лев Безпалко. У програмі, якою проводив д-р Юрій Кузьмич, були виступи солістів та згаданого хору під диригентурою проф. Трухлого.

Українці Ню Йорку закінчили карнаваловий сезон многолюдним балем „Червоної Калини"

Ню Йорк. — Українці метрополітального Ню Йорку закінчили цьогорічний карнаваловий сезон многолюдним балем „Червоної Калини", що відбувся минулої суботи, 15-го лютого в залі Українського Народного Дому, переповнений однаково, як молоддю, так і старшим громадянством, не зважаючи на рідкісну сніговію, що саме в тому часі починала засипати Ню Йорк. Між гостями можна було бачити і президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького, і головного предсідника УНСоюзу п. Дмитра Галичина і багато інших відомих громадян. Окремою атракцією на цьому балі була приявність д-ра Олександра Саса Яворського, що своїм знанням з історії Америки, виявленим на телевізійній програмі: „Запити вартости 64,000 долярів" здобув уже не тільки 96,000 долярів, але й славу „найпопулярнішої людини" в Америці, як назвав його керівник згаданої програми Гол Марч. Д-р Яворський був приявний разом із своєю молодою дружиною, яку він називає „мамою" та яка займає почесне місце в його вступних розмовах на телевізійній програмі. Сьогодні, у вівторок 18-го лютого о год. 10-ій ввечорі д-р Сас Яворський продовжуватиме свої телевізійні змагання із знання американської історії, чим може здобути 128,000 і опісля навіть чверть мільйона долярів. Аранжерами на балі „Червоної Калини" були ред. Лев Лепкий і мґр Іван Костюк з Трентону. Останній виконував таку саму функцію і на вечерницях „Свободи" попередньої суботи. В програмі балю була також презентація дебютанток. Між приявними старшими громадянами було чимало „старої войни", що не здавала своєї слави і в танцях.

СССР хоче „невтралізувати" Альбанію, якщо Італія виступить з НАТО

Рим. — „Приятельська делеґація" московських комуністів, яка приїхала у відвідини до італійських комуністів, привезла з Москви інструкції для своїх італійських підголосків, як надалі повести пропаґанду на терені Італії. Водночас, ця делеґація, яку очолюють Пйотр Поспєлов і Борис Н. Пономарьов, пустила в італійській пресі пробний бальон — нову спробу розколоти західніх союзників. Мовляв, Совєтський Союз погодиться зректися з своїх морських і ракетних баз в албанських портах Вальоні і Дураццо, якщо Італія виступить з НАТО. Крім цього, Совєти готові — за таку ціну — зректися всіх своїх репараційних претенсій з титулу шкід з останньої війни, дати фінансову і технічну допомогу Італії, визнати права Католицької Церкви в комуністичних країнах та нав'язати дипломатичні взаємини з Ватиканом — твердять італійські газети. Цю „щедру" пропозицію мав би зробити Хрущов особисто італійському президентові Ґронкі, якщо большевики прийшли б до переконання, що в італійських урядових колах настав відповідний настрій, щоб запросити Ґронкі на візиту до Москви. Совєтські бази в Альбанії загрожують тепер Італії з найближчого її сусідства.

Повідомляємо Родину, Знайомих і Приятелів зі Збаража, що ми отримали сумну вістку, що 29-го грудня 1957 р., померла на засланні в Красноярському Краю, наша

ДОРОГА СИНОВА, БРАТОВА й ШВАҐРОВА

†

Александра з Березів БОРАК

Проживши всього 47 років, відійшла у вічний спочинок, залишаючи цілковитими сиротами доньку й сина та стареньку хвору матір.

В глибокому смутку:

Олена БОРАК — теща
Аркадія і о. Василь СТЕБЕЛЬСЬКИЙ, братова й шваґер

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 170, повідомляє, що Збори відбудуться у п'ятницю, 21-го лютого 1958 р., о год. 6-ій веч., у приміщенні УНДому — 433 Hoboken Ave. Обов'язком кожного довгуючого члена є прийти і вирівняти свої вкладки. — П. Мелень, предс.; В. Плечонь, кас., І. Грабар, секр.

БАЙОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 281, відбудуться у п'ятницю, 21-го лютого 1958 р., в залі УНДому — 33-35 19-та вул., точно о год. 8-ій веч. Просимо всіх членів прибути на означений час. Порядок: вибір делеґата і заступника на конвенцію УНСоюзу. — М. Сірий, предс.; Я. Лаврів, кас.; Л. Бачинський, секр.

СУДБУРИ, Онт. — Управа Відд. 439, повідомляє, що Річні збори Відд. відбудуться в п'ятницю, 21-го лютого 1958 р., в залі УНО при 130 Фруд дорозі, о год 7-ій веч. На зборах відбудеться вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу. Проситься про численну участь і точність. — М. Шилюк, предс.; В. Зацерковний, секр.

Посмертні Згадки

ЄВСТАХІЙ БАБІЙ, довголітній член Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 15-го січня 1958 р., на 80 році життя. Покійний походив з міста Долина, пов. Долина, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Тересу, сина Йосифа, невістку, 3 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 18-го січня, з церкви св. о. Миколая, при участі Родини, Приятелів й Членів Відділу, та відпроваджено на вічний спочинок на цвинтар св. о. Миколая. — В. Н. П!

Т. Шпікула, секр.

ПЕТРО ЯРОСЬ, член Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Ситі, помер 22-го січня 1958 р., проживши 64 роки. Покійний народився в селі Дубецько, пов. Перемишль, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину, одного сина, дві доньки, двох братів, дві сестри і одного внука. Похорон відбувся 25-го січня 1958 р., з пох. заведення І. Ковальчика, до кат. церкви св. ап. Петра і Павла, а опісля на цвинтар Holy Cross Cemetery, North Arlington, N. J. — В. Н. П!

П. Костик, секр.

СТЕФАН ПАЛКА, довголітній член Б-ва св. Петра і Павла, Відд. 57 УНСоюзу в Коговз, Н. Й., помер 2-го лютого 1958 року, на 75 році життя. Покійний народ. 1881 р. у Фльоринка, Зах. Україна. Прибув до Америки 1899 р. Брав активну участь в громадських справах і працював для громади. Покійний полишив у смутку 6 синів і доньку та внуків. Похорон відбувся 5-го лютого, з місцевої укр. греко-кат. церкви, і похований на місцевім українськім цвинтарі. Члени Б-ва віддали Покійному останню пошану, несли його омовину до церкви і на цвинтар. — В. Н. П!

Р. Мацюк, секр.

● РОЗШУКИ ●

Сестра Марія з дому Шуст і чоловік Михайло Квока пошукують брата Стефана ШУСТ, зі села Попелі, Дрогобицького повіту. Хто знав би про нього, або він сам, просимо зголоситись на адресу:
Mychajlo KWOKA
3136 Camden Ave., Lorain, Ohio

Д-р. мед. Михайло КУЛИК, зі Львова, правдоподібно в 1955 році перебував в Ню Йорку. Прошу відгукнутись на адрес:
Йосифа КУЗЬ
107 Court Street
Georgetown, Ky.

Іван Семенович ОВЕРКО з Полтавщини з Миргорода (с. Кибинбинці) шукає своїх братів, інж. МИХАЙЛА і ФЕДІРА, сестер, ТАНЮ і МАРУСЮ, та знайомих, які знають моїх рідних.
Іван Сем. ОВЕРКО
4300 Apple Ave., Apt. 3
Cleveland 13, Ohio

Сестра Тереза пошукує брата Антонія КУРЕЛЯКА, уродж. в селі Ісаї, Турка, пов Стрий, який знаходився у Німеччині, Горішній Шлеськ. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Tereza SKALY
402 Jefferson Ave., Utica, N. Y.
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 4012. В його пазурях!

Щойно жінка різнула шнур, яким зв'язаний був Тарзан, звіролюд відкинув геть палицю і кинувся вперед!

Він помчався повз мавполюда, схопив жрекиню і поніс її до виходу.